	KILAVUZ	Doküman No:	AKR-KL-001
	Helal Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları için Personel Yetkinlik Kılavuzu	Yayın Tarihi:	27.05.2020
		Revizyon Tarihi/No:	27.05.2020/Rv00
		Sayfa No:	1/8

1. AMAÇ VE KAPSAM

Bu dokümanın amacı, Helal Uygunluk Değerlendirme Kuruluşlarının (HUDK) helal belgelendirme süreçlerinde (tetkik süresi hesaplama, tetkik gerçekleştirme, karar alma vb.) görevlendireceği gerçek kişilerin hangi kişisel ve mesleki yetkinliklere sahip olması gerektiğini açıklamaktır.

OIC/SMIIC 2:2019 standardının ilgili maddeleri uyarınca hazırlanan bu kılavuz, Helal Akreditasyon Kurumundan (HAK) akredite olmak isteyen HUDK'ları bağlayan personel yetkinliklerini kapsamakta, bu yetkinliklerin hangi kriterler ışığında değerlendirileceğine yönelik usul ve esasları içermektedir.

2. TANIMLAR

Helal Uygunluk Değerlendirme Kuruluşu (HUDK): Ulusal ve uluslararası kabul görmüş teknik kriterlere göre helal uygunluk değerlendirme faaliyeti gösteren kuruluştur.

Helal Yetkin Otorite: OIC/SMIIC standartları ve bu standartlarla belirlenmiş ilkelerle uyumlu şekilde yerleşik bulunduğu ülkedeki helal ile alakalı hususlarda denetleme, düzenleme, araştırma, geliştirme ve diğer idari faaliyetleri yürüten kurum ve kuruluşlardır.

Bu kılavuzun uygulanışı itibarıyla Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisindeki 'helal yetkin otorite' kapsamına Diyanet İşleri Başkanlığı, HAK, TÜRKAK, Türk Standardları Enstitüsü ve Yükseköğretim Kurumuna (YÖK) bağlı olup helal konularında akademik çalışmalar yapan üniversitelere bağlı fakülte, araştırma merkezi, enstitü gibi birimler veya YÖK tarafından denkliği kabul edilen yabancı üniversiteler de girer.

Türkiye dışındaki 'helal yetkin otorite' kapsamına, ilgili ülkenin yasal düzenlemelerine uygun olarak faaliyet gösteren ve helal konularında denetleme, düzenleme, araştırma, geliştirme ve diğer idari faaliyetleri yürüten kurum ve kuruluşlar girer. Bu kapsamdaki kurum/kuruluşlarla alakalı yetkinliğin ilgili resmi otoritelerle istişare halinde HAK tarafından değerlendirilmesi esastır.

İslami İşler Uzmanı: HUDK tarafından helal belgelendirme tetkiklerinde görevlendirilen, helallik konularıyla alakalı İslami kurallarda kapsayıcı ve derin bilgi sahibi olan ve yetkinliği Helal Yetkin Otorite tarafından tanınan Müslüman kişidir.

Sözleşme: HUDK'nın müşteri firması ile karşılıklı olarak akdettiği, hem helal belgelendirme sürecinde hem de belge çevrimi boyunca geçerli olan hak ve yükümlülüklerin beyan edildiği bağlayıcı dokümandır.

3. ATIF YAPILAN NORMATİF DOKÜMANLAR

ISO 19011 Yönetim sistemleri tetkik kılavuzu

ISO 22000 Gıda güvenliği yönetim sistemleri - Gıda zincirindeki kuruluşlar için şartlar

Hazırlayan: Helal Akreditasyon Dairesi Başkanlığı

Onaylayan: HAK Yönetim Kurulu

	KILAVUZ	Doküman No:	AKR-KL-001
	Helal Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları için Personel Yetkinlik Kılavuzu	Yayın Tarihi:	27.05.2020
		Revizyon Tarihi/No:	27.05.2020/Rv00
		Sayfa No:	2/8

ISO 22716 Kozmetikler-İyi üretim uygulamaları (GMP) hakkında kılavuz

4. UYGULAMA

HUDK'lar tarafından görevlendirilecek gerçek kişiler, OIC/SMIIC 2:2019 standardı uyarınca aşağıdaki temel süreçlerde görev alabilir:

- Sözleşme Değerlendirmesi/Akdedilmesi
- Tetkik Süresi Hesaplama ve Tetkik Ekibi Oluşturma
- Teknik Tetkikçi
- Teknik Uzmanı
- İslami İşler Uzmanı
- Tetkik Raporu Değerlendirme ve Helal Belgelendirme Kararı

4.1. Genel Şartlar

Bu görevlerin her birinin ifası için gereken eğitim, tecrübe ve teknik yetkinlikler farklılaşabilmektedir. Bu minvalde HUDK'ların farklı süreçlerde rol alacak tüm personeline yönelik olarak sağlaması gereken asgari kurallar şunlardır:

- HUDK, helal belgelendirme faaliyetlerini etkin bir şekilde sürdürebilecek sayıda ve yetkinlikte personele erişim imkân ve kabiliyetine sahip olmalıdır,
- HUDK, tam zamanlı veya sözleşme usulü ile tetkikçi görevlendirebilir,
- HUDK, görevlendirdiği tüm personelinin performansından sorumludur,
- HUDK, farklı belgelendirme fonksiyonlarında görev alacak ilgili personelinin yetkinliğine yönelik asgari şartları tanımladığı dokümanite edilmiş prosedürlere sahip olmalıdır.

Belgelendirme fonksiyonlarının ve bunların her birinin gerektirdiği yetkinliklerin tanımında ve tasnifinde OIC/SMIIC 2:2019 standardının Ek-C'si esas alınmalıdır.

Bu çerçevede oluşturulacak prosedürlerin aşağıdaki unsurları içermesi/sağlaması beklenir:

- Personelin rol alacağı süreçlerdeki görev, yetki ve sorumluluklarının tanımlanması,
- Personelin seçimi, eğitimi ve görevlendirilmesine dair usul ve esasların tanımlanması,
- Personelin HUDK'nın helal belgelendirme programına dair en güncel dokümanlara erişimi,
- Personelin HUDK'nın belgelendirme kuralları ve gerekliliklerini anlayıp uygulayabilmesi,
- Personelin eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi ve gerektiğinde hususi eğitim imkânlarının sunulması,

Hazırlayan: Helal Akreditasyon Dairesi Başkanlığı | **Onaylayan:** HAK Yönetim Kurulu

	KILAVUZ	Doküman No:	AKR-KL-001
	Helal Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları için Personel Yetkinlik Kılavuzu	Yayın Tarihi:	27.05.2020
		Revizyon Tarihi/No:	27.05.2020/Rv00
		Sayfa No:	3/8

- Personelin yetkinlik ve performansının düzenli olarak kontrol ve takibi.

• HUDK, tüm personelinin performansını ve yetkinliğini düzenli olarak kontrol ve takip ederken ilgili kişilerin belgelendirme faaliyetlerinde görevlendirilme sıklığı ve yaptıkları işlemlerin risk düzeyini mutlaka göz önünde bulundurmalıdır.

HUDK, personelin performans ve yetkinliğini kontrol ve takip ederken sahada gözlem, tetkik raporlarının gözden geçirilmesi, müşteri firmalardan geri bildirim toplama gibi farklı yöntemler kullanılmalıdır.

- HUDK'nın, farklı fonksiyonlar için görevlendirdiği (veya görevlendirebileceği) tam/yarı zamanlı veya dış kaynaktan sağladığı tüm personelinin;
 - Yetkinliğine,
 - Eğitim durumuna,
 - Saha tecrübesine

dair kayıtları kapsayıcı olmalı ve talep edildiğinde HAK'a sunulabilmelidir.

- HUDK, helal belgelendirmede görevlendireceği tüm personelinin aşağıdaki unsurları yazılı olarak taahhüt etmesini sağlamalıdır;
 - HUDK'nın 'tarafsızlık ve ticari çıkarılardan bağımsızlık' konularını da içeren tüm belgelendirme kurallarına riayet,
 - Tetkikinde veya belgelendirme kararında yer alacakları ürünün bireysel olarak veya işverenleri aracılığıyla mevcut veya geçmiş dönemli tedarikçi/imalatçı/tasarımcı ilişkilerini beyan etme.

4.2. Sözleşme Değerlendirmesi/Akdedilmesinde Görevli Personel

HUDK'nın müşteri firmaları ile belgelendirme sözleşmelerini akdedecek ve değerlendirecek personelinin taşınması gereken yetkinlik kriterleri, ana başlıklar itibariyle aşağıda belirtilmiştir:

4.2.1. Mezuniyet

HAK, asgari düzeyde lise mezuniyeti veya yetkili merciler tarafından lise öğrenimine denk sayılan mezuniyet arar.

4.2.2. Eğitim Programları

Personelin aşağıdaki alanlarda temel eğitim sahibi olması gerekmektedir:

1. OIC/SMIIC Helal Standartları ve belgelendirmeye alakalı ilgili dokümanlar
2. Kalite yönetim sistemi ve ürün belgelendirme
3. İlgili yönetim sistemi standartları (ISO 22000 veya ISO 22716 gibi)

	KILAVUZ	Doküman No:	AKR-KL-001
	Helal Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları için Personel Yetkinlik Kılavuzu	Yayın Tarihi:	27.05.2020
		Revizyon Tarihi/No:	27.05.2020/Rv00
		Sayfa No:	4/8

“OIC/SMIIC Helal Standartları ve belgelendirmeye alakalı ilgili dokümanlara” yönelik eğitim programları HAK’ın düzenlediği eğitim programları olabileceği gibi TSE, bizzat SMIIC’in kendisi ya da SMIIC’in yetki verdiği kurum ve kuruluşlar da olabilir.

HAK, gerekli gördüğü hallerde bu kurum ve kuruluşlardan alınan eğitimlere ait materyalleri ve kayıtları akreditasyon denetimlerinde HUDK’dan talep edebilir.

4.2.3. Tetkik Bilgisi

Personelin ISO 19011 tabanlı tetkik eğitimi almış olması gerekmektedir.

Sözleşme değerlendirme/akdetme görevini üstlenen kişilerin bilfiil sahada tetkik geçmişi olması şartı yoktur, ancak tetkik alanında yukarıda ana hattı çizilen temel eğitimleri almış olması gerekmektedir.

4.2.4. Diğer Yetkinlikler

Personelin, taşıdığı bilgi ve becerileri sahada gerçek olaylar üzerinde uygulayabilme yetkinliğine de sahip olması gerekmektedir. Bu yetkinlikler, sözleşme değerlendirme/akdetme görevini üstlenen kişiler için şunlardır:

- Başvuru konusu ürün/ürün gruplarını tasnif edebilme ve değerlendirebilme,
- Tetkik süresi hesaplayabilme,
- Sözleşmeyi ilgilendiren belgelendirme kurallarını bilme.

4.3. Tetkik Süresi Hesaplama ve Tetkik Ekibi Oluşturma

Birisi İslami İşler Uzmanı, diğeri de ekip lideri yetkinliğine ve yetkisine sahip tetkikçi olacak şekilde HUDK her bir tetkik için asgari 2 kişilik bir ekip kurmak zorundadır.

Kurulan tetkik ekibinin bir bütün olarak tetkik edilecek ürün kategorisi ile alakalı (OIC/SMIIC 2:2019 standardının Ek-A’sı) bilgi sahibi olması esastır.

HUDK’nın müşteri firmalarına yönelik tetkik süresini hesaplama ve tetkik ekibini kurmakla sorumlu personeli, sözleşme değerlendirmesinde görev alan kişiler ile aynı yetkinlikleri taşımak zorundadır.

Buna ilaveten bu kişiler, helal belgelendirmeye konu ürün/ürün gruplarına yönelik tetkikçi yetkinliklerini tespit etme ve uygulayabilme becerisini taşımalıdır.

4.4. Teknik Tetkikçi

Teknik tetkikçilerin, helal belgelendirmeye ilgili alana yönelik İslami kurallar hakkında genel bilgi sahibi olması gerekmektedir.

	KILAVUZ	Doküman No:	AKR-KL-001
	Helal Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları için Personel Yetkinlik Kılavuzu	Yayın Tarihi:	27.05.2020
		Revizyon Tarihi/No:	27.05.2020/Rv00
		Sayfa No:	5/8

4.4.1. Mezuniyet

• Belgelendirmeye konu ürün kategorisiyle alakalı dersleri içeren asgari düzeyde yükseköğrenim veya yetkili merciler tarafından yükseköğrenime denk sayılan mezuniyet, veya

- Belgelendirmeye konu ürün kategorisiyle alakalı en az on (10) yıllık laboratuvar/muayene/ürün belgelendirme/yönetim sistemi tecrübesi aranır.

4.4.2. Eğitim Programları

Teknik tetkikçilerin aşağıdaki alanlarda temel eğitim sahibi olması gerekmektedir:

1. OIC/SMIIC Helal Standartları ve kılavuzları
2. OIC/SMIIC Helal Standartlarına göre belgelendirme

Bu iki hususi eğitim programı HAK'ın düzenlediği eğitim programları olabileceği gibi TSE, bizzat SMIIC'in kendisi ya da SMIIC'in yetki verdiği kurum ve kuruluşlar da olabilir.

3. ISO 19011 tabanlı tetkik teknikleri eğitimi

Teknik tetkikçiler ISO 19011 veya muadili uluslararası düzeyde tanınan diğer eğitim programını veya personel belgelendirme programlarını esas alan tetkik teknikleri üzerine verilen eğitimleri de tamamlayabilir.

4. İlgili yönetim sistemi standartları veya iyi üretim uygulamaları (ISO 22000 veya ISO 22716 gibi)

HAK, gerekli gördüğü hallerde bu eğitimlere ait materyalleri ve kayıtları akreditasyon denetimlerinde HUDK'dan talep edebilir.

4.4.3. İş Tecrübesi

Teknik tetkikçilerin, en az 2 yılı helal belgelendirmesi üzerine **veya** helal belgelendirmenin olduğu alanda olmak kaydıyla 4 yıllık iş tecrübesine sahip olmaları şarttır.

4.4.4. Tetkik Bilgisi

- Teknik tetkikçilerin, Son 3 yıl içerisinde,
- Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi veya ürün belgelendirme gibi alanlarda,
- Üçüncü taraf tetkikçisi olarak (veya üçüncü ya da ikinci taraf konumundaki bir baş tetkikçi gözetiminde),
- En az 3 farklı firma üzerinde,
- Asgari 10 adam/gün,

	KILAVUZ	Doküman No:	AKR-KL-001
	Helal Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları için Personel Yetkinlik Kılavuzu	Yayın Tarihi:	27.05.2020
		Revizyon Tarihi/No:	27.05.2020/Rv00
		Sayfa No:	6/8

tetkik deneyimine sahip olmaları şarttır.

4.4.5. Diğer Yetkinlikler

Teknik tetkikçilerin bilgi ve becerilerinin aşağıdaki alanlarda uygulanabilmesi gerekir:

- Tetkik prensiplerini, prosedürlerini ve tekniklerini farklı durumlarda tatbik edebilme ve bunlar vesilesiyle tetkiki sistematik ve tutarlı bir biçimde sürdürebilme,
- Ürün belgelendirme, yönetim sistemi ve diğer tüm ilgili referans dokümanları bilmek suretiyle tetkik kapsamını belirleyebilmek ve kriterlerini uygulayabilme,
- Tetkik edilen firmanın işletim yapısını kavrama,
- Tetkik edilen firmayı ilgilendiren yasal gerekliliklerin farkında olma.

Bunlara ilaveten tetkikçilerin, helal belgelendirmeye konu ürün kategorisiyle alakalı (OIC/SMIIC 2:2019 standardının Ek-A'sı) aşağıda sıralanan uygulama alanlarında da terminolojik bilgi ve becerilerini kullanabilmesi gerekir;

- Ürünler, prosesler ve uygulamalar
- Ürün ve hizmet standartları
- İlgili helal gereklilikleri
- Uygulanabildiği hallerde ilgili yönetim sistemi gereklilikleri

4.5. Teknik Uzman

Tetkik ekibinde yer alacak ve sadece teknik uzmanlık sağlayacak personelin taşınması gereken yetkinlikler şunlardır;

4.5.1. Mezuniyet

- Belgelendirmeye konu ürün kategorisiyle alakalı dersleri içeren asgari düzeyde yükseköğrenim veya yetkili merciler tarafından yükseköğrenime denk sayılan mezuniyet,

veya

- Belgelendirmeye konu ürün kategorisiyle alakalı en az on (10) yıllık laboratuvar/muayene/ürün belgelendirme/yönetim sistemi tecrübesi aranır.

4.5.2. İş Deneyimi

Personelin uzmanlık sunacağı teknik alanda/ürün kategorisinde/endüstrisinde en az 4 yıllık iş deneyimi olması gerekmektedir.

4.5.3. Diğer Yetkinlikler

Personelin genel itibariyle tetkike konu alanda/ürün kategorisinde/endüstrisinde etkin bir uzmanlık sunabilecek kapasiteye sahip olması gerekmektedir.

	KILAVUZ	Doküman No:	AKR-KL-001
	Helal Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları için Personel Yetkinlik Kılavuzu	Yayın Tarihi:	27.05.2020
		Revizyon Tarihi/No:	27.05.2020/Rv00
		Sayfa No:	7/8

4.6. İslami İşler Uzmanı

Helal belgelendirme tetkiklerinde veya karar süreçlerinde rol alacak İslami İşler Uzmanları, helal ve helal-olmama hususlarıyla alakalı kapsayıcı bilgi sahibi Müslüman kişiler olmalıdır.

Bu personelin yetkinlikleri ilgili ülkede yerleşik “helal yetkin otoritesi” tarafından da tanınmış olmalıdır.

4.6.1. Mezuniyet

- Asgari olarak dini yükseköğrenim mezuniyeti

veya

- Asgari olarak, İslami kurullarla alakalı, dini yükseköğrenim seviyesinde eğitime tekabül edecek bir bilgi sahipliği aranır.

4.6.2. İş Deneyimi

Personelin uzmanlık sunacağı İslami iş alanında en az 2 yıllık iş deneyimi sahibi olması gerekmektedir.

Burada zikredilen “İslami iş alanı” tanımına bilfiil helal belgelendirme tetkiklerinde rol alma girebileceği gibi ‘helal’ konularıyla alakalı idari/akademik/bilimsel çalışmalar yapma da dâhil edilebilir.

4.7. Helal Belgelendirme Kararı ve Tetkik Raporu Değerlendirme

HUDK’nın belgelendirme kararını vermek üzere en az 3 kişilik komite benzeri bir organı olmalıdır. Bu yapıda görev alan kişilerin en az 1 tanesi kuruluşun kendi çalışanı olmak zorundadır. En az 1 kişinin ise İslami İşler Uzmanı olma şartı vardır.

HUDK’nın karar verici organı daima oybirliği ile belgelendirme kararı almalıdır.

Tetkik ekibinin hazırladığı tetkik raporunu bütünüyle değerlendirerek helal belgelendirme kararı alacak kişilerin taşıması gereken yetkinlik kriterleri, ana başlıklar itibariyle aşağıda belirtilmiştir;

4.7.1. Mezuniyet ve Eğitim Programları

HUDK’nın karar alıcıları arasından en az 1 kişi;

- Helal belgelendirmeye konu ürün kategorisiyle ilgili bu kılavuzun **4.4.2 maddesinde** sayılan eğitim programlarını tamamlamış olmalıdır.
- Belgelendirmeye konu ürün kategorisiyle alakalı dersleri içeren asgari düzeyde yükseköğrenim veya yetkili merciler tarafından yükseköğrenime denk sayılan mezuniyet **veya** belgelendirmeye konu ürün kategorisiyle alakalı en az üç (3) yıllık laboratuvar/muayene/ürün belgelendirme/yönetim sistemi tecrübesine sahip olmalıdır.

	KILAVUZ	Doküman No:	AKR-KL-001
	Helal Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları için Personel Yetkinlik Kılavuzu	Yayın Tarihi:	27.05.2020
		Revizyon Tarihi/No:	27.05.2020/Rv00
		Sayfa No:	8/8

4.7.2. Diğer Yetkinlikler

Karar vericilerin, aşağıda sıralanan alanlara yönelik bilgisi ve bu bilgileri sahada gerçek olaylar üzerinde uygulayabilme yetkinliğine de sahip olması gerekmektedir;

- SMİIC'in en güncel helal belgelendirme prensipleri (bilhassa gıda ve kesimle alakalı kuralları),
- Helal belgelendirmeyi ilgilendiren İslami kurallar,
- İlgili yönetim sisteminin genel prensipleri ve yaklaşımı,
- Helal gerekliliklerine dair risklerin tanımlanması ve değerlendirilmesi,
- Helal konularından doğan düzeltme/düzeltilici faaliyetler ve düzeltilici faaliyetlerin etkinliğinin değerlendirilmesi,
- Helal ürünü/hizmeti/prosesi ilgilendiren yasal düzenlemeler,
- Tetkik raporunu bütünüyle değerlendirebilme.